

وبینار بررسی دوگانه کم آبی و معیشت روستایی:

مروری بر حلقه های مفقوده زنجیره ارزش کسب و کارهای روستایی

ارائه دهنده:

دکتر عادل سلیمانی

اینستاگرام: asulaimany

ایمیل: Adell58@Gmail.com

اسفند ماه ۱۳۹۹

واحد کارآفرینی و ارتباط با صنعت دانشگاه پیام نور استان بوشهر برگزار می کند

کارگاه آموزشی مجازی

بررسی دوگانه کم آبی و معیشت روستایی:

مروری بر حلقه های مفقوده (زنجیره ارزش) کسب و کارهای روستایی

با حضور دو سخنران برجسته:

دکتر عادل سلیمانی،

دکتر مهتا بذرافکن،

دکتر غفرانیا و دریاچه ریزی روستایی،
مدرس دانشگاه و پژوهشگر جوان امرایی
دبلاغ محل

دکتر فاطمه شناس تغییرات
انسانی - پژوهشگر حوزه
انسانی آب و زنان روستایی

زمان برگزاری: یکشنبه ۱۷ اسفند ماه - ساعت: ۱۹ الی ۲۱

ورود به سامانه:

<https://asanseminar.ir/BuPnu/webinars/220425203>

وبینار رایگان و شرکت در آن برای عموم آزاد است.

رئوس مطالب

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه ی و بینار

زنجیره ارزش

بهران خشکسالی در مطبوعات

آب یواشکی گران می شود!

کشاورزی در کرمان ممنوع نشد است!

کشاورزی در کرمان ممنوع نشد است! فقط توسعه محصولات کشاورزی پر آب ممنوع می شود

سفر روحانی به نیویورک

هیچ نوفنی در ساخت و تکمیل این راکتور وجود ندارد

دبدار دوجانبه تخریب و کری شبرمختل نیست

ظریف وارد نیویورک شد

اختلافات ایران و آمریکا حل نشده است

بان کی مون: در انتظار دبدار با روحانی هستیم

دانش نما بنده تمدن اسلامی و مسلمانان نیست

اکثر مردم متدین و معتقد هستند

ایستاد معارف اسلامی: اکثر مردم متدین و معتقد هستند

جنگل بر سر خطرات ۵۰ سال پیش

سازمان ملل در انتظار روحانی

سختگیری دولت: روحانی به نیویورک می رود

اما برنامه بی برای ملاقات با اوباما نظریه نشده است

سازمان ملل در انتظار روحانی است. روحانی به نیویورک می رود اما برنامه بی برای ملاقات با اوباما نظریه نشده است.

مذاکرات هسته ای با آغاز آفری توسط طرف دو سر گرفته شد

آغاز شطرنج ظریف، اشتون در نیویورک

گفتگو روحانی دوجانبه چند جانبه ایران و ۱ در سر بر سر است

اعتقاد

اینجا آب کینه است

آزیر آبی

چند روز است که ماهی بزرگ در آب...

جنگل بر سر خطرات هاشمی

خطرات جنگل بر سر خطرات هاشمی. جنگل بر سر خطرات هاشمی.

ابرکا

در گامت نوبستان دور از برزخ

خراسان

نوبخت: امار رئیس جمهور درباره خروج از کودتای غیر رسمی بود

دولت سرانجام بحران آب را جدی گرفت

قیمت پلکانی آب در پایتخت به شدت افزایش می یابد و انتشار اک بر مصرف ها قطع می شود

جدال خاطرها

جدال خاطرها. جدال خاطرها.

وادیان شادان
رژیم منو
Pishan.com

در گامت نوبستان دور از برزخ

نوبخت: امار رئیس جمهور درباره خروج از کودتای غیر رسمی بود

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

✓ تغییرات اقلیمی یکی از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین، نگرانی‌های قرن حاضر و آینده است

✓ در این میان همواره، وقوع خشکسالی‌های مکرر، به مثابه‌ی یکی از پیامدهای تغییرات اقلیمی در سطح جهان، بسیاری از کشورها از جمله ایران را تحت تاثیر قرار داده و خواهد داد.

✓ سازگاری با خشکسالی به فعالیتهایی اطلاق می‌شود که اثرات منفی خشکسالی را کاهش دهد.

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

- ✓ قرار گرفتن ایران در منطقه گرم و خشک در نتیجه آسیب پذیر بودن نسبت به خشکسالی
- ✓ غالب استان ها به عنوان یکی از قطب های کشاورزی،
- ✓ دوم
- ✓ وابستگی این استان ها به کشاورزی و **اشتغال افراد زیادی** به شغل کشاورزی در این استان، سبب خواهد شد تا اثرات خشکسالی، کشاورزان زیادی را با فقر و ناامنی غذایی گسترده روبرو نماید.
- ✓ از طرفی برخی از شهرستان ها با توجه به جایگاه و مرکزیت خاص کشاورزی، همواره در معرض آسیب های بیشتری قرار گرفته اند.

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

✓ براساس سند چشم انداز بیست ساله ی بخش کشاورزی می بایست قادر به **تامین امنیت غذایی** کشور گردد.

✓ براساس نقشه جامع علمی کشاورزی کشور تغییرات اقلیمی، **خشکسالی و مخاطرات محیطی به عنوان یکی از چالش های کلان** بخش کشاورزی مطرح شده است.

✓ ضرورت مدیریت کارآمد خشکسالی در سطح کشور به حدی است که در بخش سوم از فصل دوم ماده ی ۷۵ برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ذکر شده که، با توجه به وجود دوره های آب و هوایی خشک در کشور، دولت مکلف است **کشور را برای** مقابله با عوارض خشکسالی مجهز نماید.

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

✓ این درحالی است که میزان آسیب پذیری و توان سازگاری یا انطباق کلیه ی خانوارها در برابر تغییرات اقلیمی نظیر خشکسالی، برابر و یکسان نیست

✓ لذا فقدان آگاهی و اطلاع از میزان و الگوی ظرفیت سازگاری کشاورزان در برابر خشکسالی، منجر به:

✓ برنامه ریزی و مدیریت ناکارآمد خشکسالی و

✓ تبعاتی نظیر مهاجرت

✓ بیکاری

✓ اتلاف منابع مادی و انسانی

✓ تخریب محیط زیست

✓ کاهش درآمد کشاورزان و گسترش فقر

✓ و بیماری ها

Climate Adaptation

YES

مقدمه

بیان مسئله

هدف کلی و بنیاد:

ضرورت و بنیاد

بررسی دوگانه کم آبی و معیشت روستایی:

اهداف و سوالات
و بنیاد

با مروری بر حلقه های مفقوده زنجیره ارزش کسب و کارهای روستایی است.

مبانی نظری و
پیشینه و بنیاد

اهداف اختصاصی و بنیاد:

۱. بررسی دوگانه کم آبی و معیشت روستایی:

۲. مروری بر حلقه های مفقوده زنجیره ارزش کسب و کارهای روستایی

زنجیره ارزش

انواع خشکسالی

از نظر برخی محققان خشکسالی به ۳ دسته کلی :

هواشناسی، هیدرولوژیکی، کشاورزی، تقسیم می شود.

خشکسالیهای کشاورزی نتیجه کمبود رطوبت خاک می باشد که بر اثر بهم خوردن تعادل میان تامین آب و هدر رفت آن از طریق تبخیر و تعرق بوجود می آید. یک خشکسالی کشاورزی زمانی بوجود می آید که در فاصله بین دو بارندگی ذخیره رطوبتی منطقه ریشه در خاک برای زنده ماندن محصولات کشاورزی و گیاهان طبیعی و مراتع کفایت نکند (تیت و گستارد، ۲۰۰۰). این وضعیت معمولاً در اثر نبود و یا کمبود جریان رطوبت برای تغذیه منطقه ریشه (خشکسالی خاک) و یا زمانی که رطوبت نسبی هوا به اندازه ای کم است که رطوبت موجود خاک قادر به جبران میزان هدر رفت رطوبت بر اثر تبخیر و تعرق نبوده (خشکسالی جوی) رخ می دهد.

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

خاستگاه سازگاری

۱. دیدگاه زیست شناسان (نظریه تکاملی داروین، ۱۸۵۳)

۲. دیدگاه علوم اجتماعی (مردم شناسان) (نظریه اورلو، ۲۰۰۵)

ارتباط خشکسالی با مبانی نظری:

۱. امنیت غذایی

۲. تئوری های قحطی

خاستگاه سازگاری

• در طول دهه ی ۱۹۷۰ و به ویژه دهه ی ۱۹۸۰ به طور روز افزونی بین کنش های انسانی و اثرات بلایا (در ابعاد اقتصادی- اجتماعی آسیب پذیری) بحث وجود داشته است.

• از اواخر دهه ی ۱۹۸۰ بسیاری از چارچوب های مفهومی به منظور ارائه ی چارچوبی برای درک آسیب پذیری از مخاطرات طبیعی نظیر خشکسالی ارائه گردید.

• به تدریج دیدگاه آسیب پذیری اجتماعی به عنوان یک ابزار مفهومی مهم در پژوهش های مربوط به مخاطرات طبیعی پدیدار گشت.

• در اواخر دهه ی ۱۹۸۰ و اوایل دهه ی ۱۹۹۰ میلادی چارچوب ها و مدل های مهمی برای درک آسیب پذیری و ظرفیت سازگاری نسبت به بلایای مختلف و شوک های معیشتی ظهور یافت که برخی از آنها عبارتند از:

• ارزیابی ظرفیت و آسیب پذیری (Anderson and Woodrow, 1998)،

• مدل های فشار و آزادسازی یا دسترسی (Blaikie et al., 1994)،

• چارچوب معیشت پایدار (DFID, 2000; Carney, 1998)،

• ساختار علی آسیب پذیری (Watts and Bohle, 1993).

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

سازگاری

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

پانل بین دولتی تغییرات اقلیمی، ۲۰۰۱

سازگاری تعدیل در سیستم‌های طبیعی یا انسانی است به منظور پاسخ به محرک‌های واقعی یا مورد انتظار که آسیب‌های وارده را تعدیل می‌کند.

دیکسون، ۲۰۰۳

مراحل عملیاتی یا کاربردی برای حفاظت کشورها و جوامع از آسیب‌های احتمالی که نتیجه تغییرات اقلیمی است.

اوبی، ۲۰۱۲

سازگاری با تغییرات اقلیمی به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که اثرات منفی این تغییرات را کاهش دهد

انواع سازگاری

• از بعد زمانی:

۱. سازگاری واکنشی (خود کنترلی) Reactive Adaptation

۲. سازگاری فعال (برنامه ریزی شده) Proactive Adaptation

• از بعد از بعد برنامه ریزی و کمک خارجی:

۱. برنامه ریزی شده

۲. مستقل

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

تعاریف ظرفیت سازگاری

منبع	تعاریف
Walker et al (۲۰۰۲)	جنبه ای از تاب آوری است که متعکس کننده ی یادگیری و انعطاف پذیری به منظور آزمایش و اتخاذ راه حلی نو می باشد و گسترش دهنده ی پاسخ های عمومی برای طیف وسیعی از چالش ها است.
Luers et al. (۲۰۰۳)	حدی که یک سیستم می تواند وضعیتش را به منظور تحول یا کاهش شرایط آسیب پذیر تعدیل نماید.
UN/ISDR (۲۰۰۴)	ترکیب تمام نقاط قوت و منابع در دسترس در درون (خانوار، اجتماع و جامعه) که می تواند سطح ریسک (یا تأثیرات بلایا) را کاهش دهد.
Adger and Vincent (۲۰۰۵)	دربرگیرنده ی منابع و دارایی ها است و نشان دهنده ی دارایی های پایه ای است که اقدامات سازگاران می تواند به وسیله ی آن ها ایجاد گردد.
Gallopin (۲۰۰۶)	ظرفیت هر سیستم انسانی از افراد بشر جهت ارتقای (یا حداقل حفظ) کیفیت زندگی خود افراد، در یک محیط کامل یا قلمروی از محیط.
Nelson et al (۲۰۰۷)	شیوه ی توصیف پیشنیاز لازم برای یک سیستم جهت قادر ساختن آن به سازگاری در برابر یک اختلال می باشد و توسط مجموعه ای از منابع موجود و توانایی سیستم به منظور پاسخ به اختلالات ارائه شده است و دربرگیرنده ی ظرفیت طراحی و اجرای موثر استراتژی های سازگاری است.
Moser (۲۰۰۸)	غالباً به توانایی ایجاد تغییرات متنوعی اشاره دارد که گاهی اوقات به صورت عمیق و ساختارمند، به تنظیم بهتر سیستم ها در طول تغییرات بلندمدت در حوزه ی محیطی و اجتماعی کمک می کند.
Gupta et al, (۲۰۱۰)	به عنوان توانایی سیستم یا افراد برای تطبیق با تغییرات اقلیمی به منظور کاهش آسیب های وارده یا مقابله با عواقب آن تعریف شده است.

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

سازگاری و مقابله

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

مقابله: Cooping	سازگاری: Adaptation
شیوه‌ها و نتایج آن کوتاه مدت و فوری است	شیوه‌ها و نتایج آن پایدار است
به سمت حفظ بقا حرکت می‌کند	به سمت امنیت معیشتی طولانی مدت حرکت می‌کند
پیوسته نیست	یک فرایند پیوسته و ادامه دار است
واکنش سریع نسبت به یک بحران است. (انفعالی است)	یک فرایند علمی و برنامه ریزی شده است
اغلب سبب تنزل منابع	استفاده موثر و پایدار از منابع
در صورتی استفاده می‌شود که هیچ راه جایگزینی وجود نداشته باشد	راهکارهای جایگزین پیدا کرده و این شیوه‌ها را با دانش و استراتژی‌های جدید و قدیمی ترکیب می‌کند

سازگاری و تعدیل

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

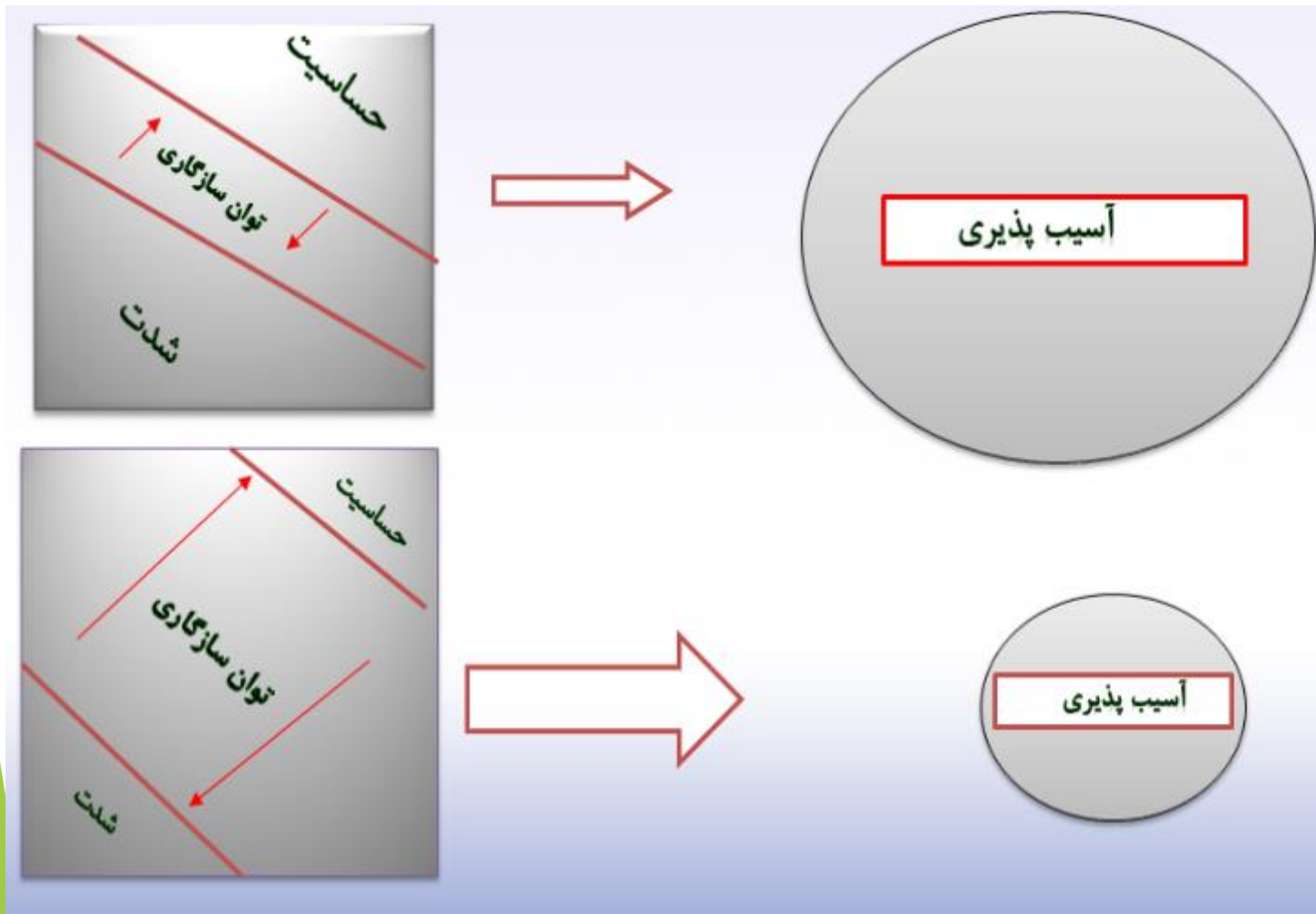
اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

تعدیل : Mitigation	سازگاری : Adaptation	معیار
یک مساله بین المللی است و فواید آن همه جانبه و عمومی است	یک موضوع محلی است و فواید آن در مقیاس محلی دیده می-شود	بعد فضایی
اثرات آن بر روی تغییرات اقلیمی طولانی مدت است	اثرات کوتاه مدتی بر کاهش آسیب پذیری می گذارد	بعد زمانی
بخش های گسترده ای همچون انرژی، حمل و نقل، صنعت و مدیریت پسماند را شامل می شود	سازگاری شامل بخش های مربوط به بهداشت، سلامت و منابع آبی است	بخش ها

نقش توان سازگاری در آسیب پذیری: Vulnerability

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

تغییرات اقلیمی باعث کاهش عملکرد محصولات کشاورزی، گسترش آفات و بیماری ها، خشک شدن گیاهان و ناکارآمدی سموم و کودهای شیمیایی	۲۰۰۸	آنیانوا
کشاورزان به پدیده تغییرات اقلیمی به چشم یک پدیده الهی می نگرند و عقیده دارند که نمی توان آن را تغییر داد		
کشاورزان این منطقه معتقدند روزهای بسیار گرم در حال افزایش، الگوهای بارندگی غیر قابل پیش بینی، فصول سال دچار تغییر، خشکسالی ها فراوان و نیز در سال های اخیر وزش بادهای گرم، کاهش منابع آبی، طوفان های شدید، تغییر در زمان میوه دهی و گل دهی محصولات از جمله نشانه های بروز تغییرات اقلیمی بوده است	۲۰۰۸	کریشنا
۵۴ درصد کشاورزان معتقدند که آب و هوای کشاورزی در حال تغییر بوده و ۳۸ درصد از آنان عنوان کردند که دمای جهانی به طور نسبی در حال افزایش است		
کشاورزان نه تنها از تغییرات آب و هوایی آگاهی دارند بلکه بارش شدید باران و وزش شدید باد را به عنوان مخرب ترین فاکتورهای تغییرات اقلیمی می شناسند.	۲۰۰۸	مرتز و همکاران

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت وینار

اهداف و سوالات
وینار

مبانی نظری و
پیشینه وینار

زنجیره ارزش

کورکولاسوریا و

مندلسون

۲۰۰۸

استفاده از ارقام مقاوم گیاهی و دامی نسبت به شرایط خشکی، آبیاری در زمان مناسب، تنوع کشت، روش‌های کشت مخلوط، سیستم‌های کشاورزی ارگانیک و تغییر در تاریخ کشت

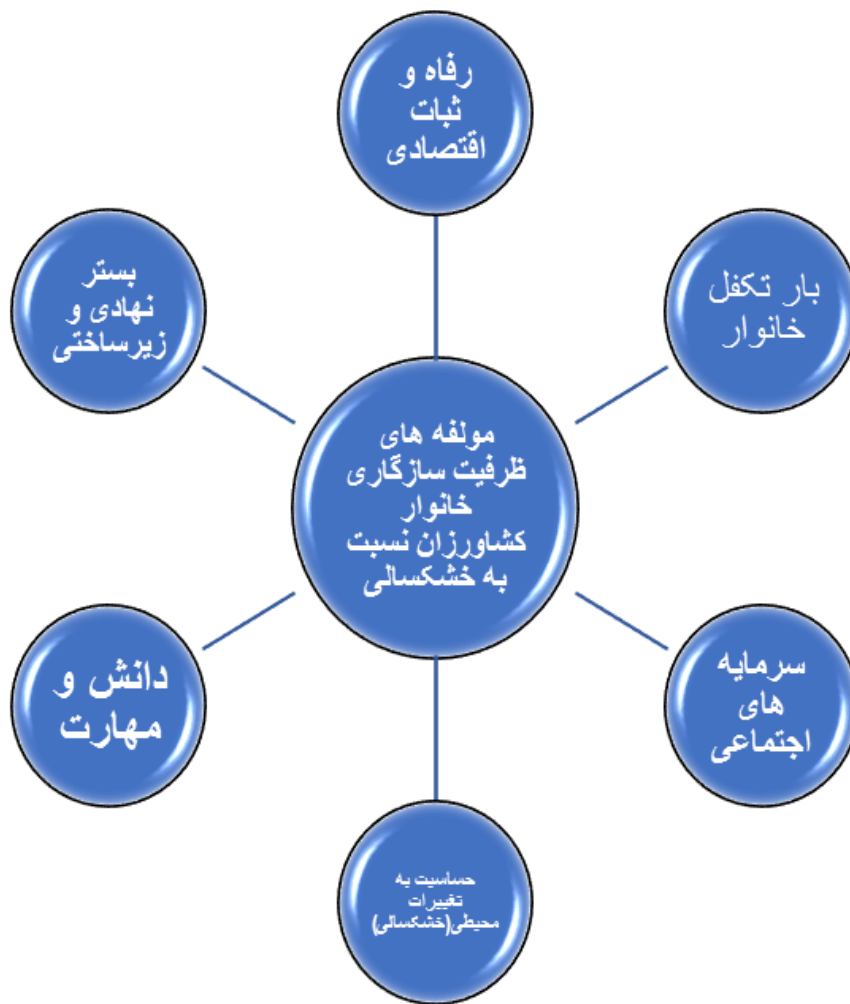
کشت مخلوط، کاشت ارقام مقاوم به شوری و خشکی، کاشت ردیفی درختان، تغییر در تاریخ کشت، کشت سبزیجات در فاصله بین ردیف‌های درختان، جایگزینی پرورش بز به جای گوسفند به دلیل تغذیه آسان، تغییر در رژیم و عادات غذایی مردم و مهاجرت از آن منطقه.

براین و همکاران

۲۰۱۱

۱۹ درصد از کشاورزان برای سازگاری اقدامی انجام نمی‌دهند، ۳۳ درصد آن‌ها ارقام مقاوم کشت می‌کنند، ۲۰ درصد تاریخ کشت را تغییر می‌دهند، همچنین ۱۸ درصد افراد مورد مطالعه به منظور سازگاری با تغییرات اقلیمی از وارسته‌های مختلفی استفاده می‌کنند. همچنین این پژوهشگران به این نتیجه دست یافتند که کاشت درختان، کاهش تعداد دام و مدیریت آب و خاک از دیگر شیوه‌های سازگاری با تغییرات اقلیمی در نیجریه بوده است.

مهم‌ترین اقدام برای ایجاد سازگاری گیاهان با شرایط جدید اقلیمی، پرورش و تولید ارقام گیاهی مقاوم به خشکی و گرما است. جمع‌آوری و نگهداری منابع ژنتیکی در بانک‌های ژن،

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات و بینار

مبانی نظری و پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

مقدمه

بیان مسئله

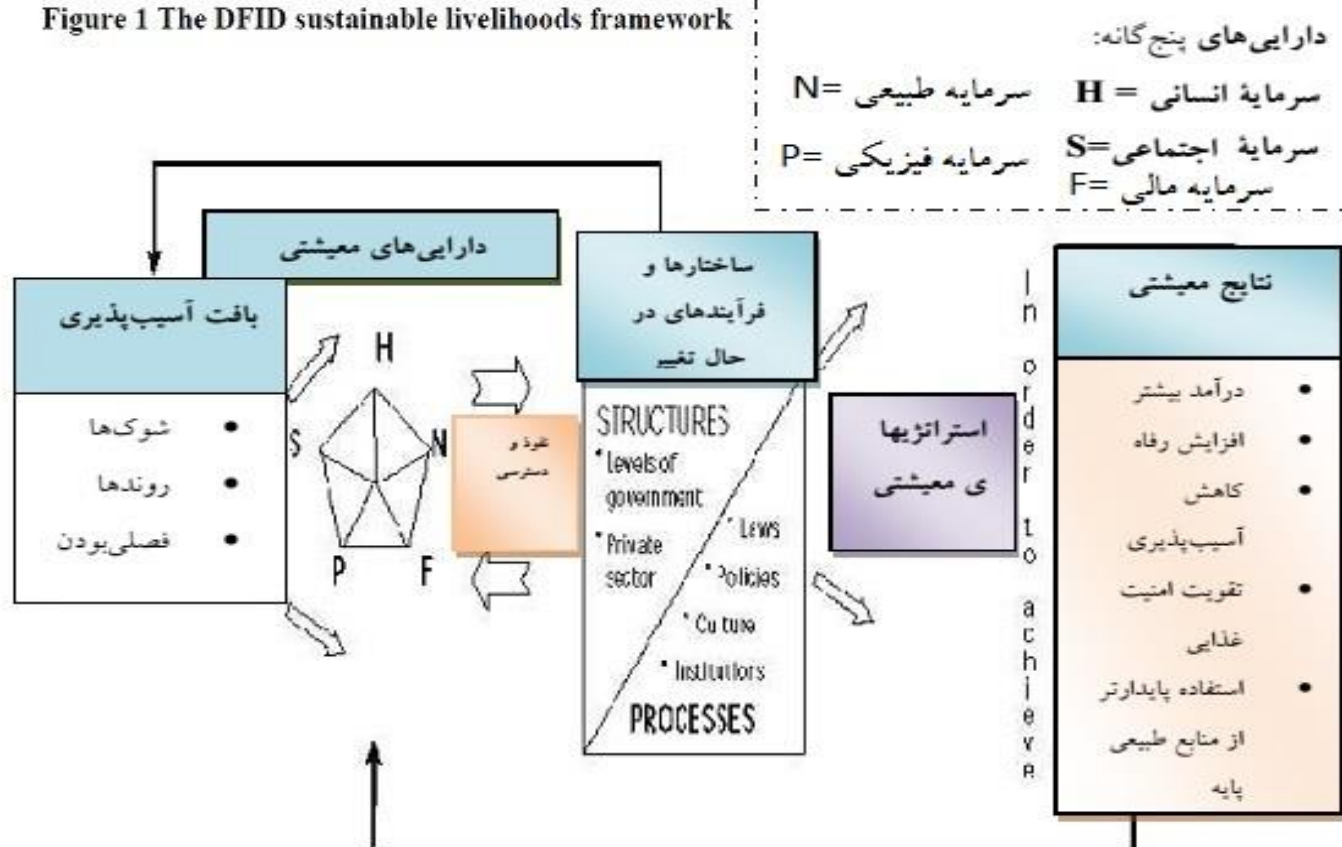
ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه و بینار

زنجیره ارزش

Figure 1 The DFID sustainable livelihoods framework

چارچوب معیشت پایدار توسعه داده شده توسط سازمان توسعه بین المللی (DFID)

مأخذ: Shen, 2009:11 & DFID, 1999: 11

مفهوم زنجیره ارزش چیست؟

بهینه کردن کلیه فعالیت های حاکم در یک روستا

در جهت افزایش مزیت رقابتی

فلسفه ایجاد یک زنجیره ارزش چیست؟

مقدمه

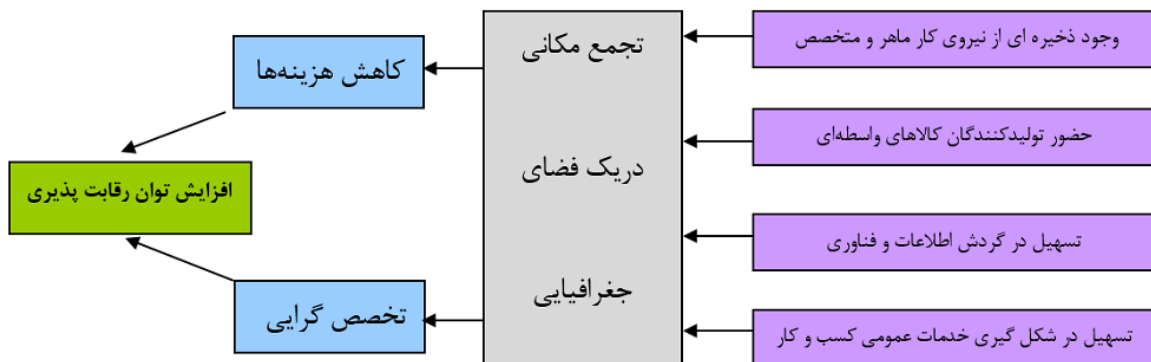
بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه

زنجیره ارزش

فعالیت های اصلی شامل کدام زیر بخش هاست ؟

ارکان زنجیره ارزش کدامند ؟

فعالیت های اصلی

فعالیت های پشتیبانی

اصولی ترین حلقه های زنجیره ارزش کدامند؟

- حلقه تهیه و عرضه نهاده‌های اولیه خوشه
- حلقه‌های اصلی تولید کننده محصولات
- حلقه اصلی طبقه بندی
- حلقه اصلی بازرسی و گواهی کننده
- حلقه اصلی بسته بندی
- حلقه اصلی بازاریابی و فروش
- حلقه ارائه خدمات فنی و مهندسی
- حلقه اصلی صنایع تبدیلی و فرآوری‌های محصولات
- حلقه اصلی حمل و نقل و خدمات پایانه ای
- حلقه اصلی اطلاع رسانی و خدمات رسانه‌ای و مطبوعاتی و اینترنتی
- حلقه ارائه خدمات نمایشگاهی
- حلقه اصلی سامانه‌های مدیریت کیفیت و ایزوها
- حلقه خدمات بازاریابی و تحقیقات بازار
- حلقه آموزش مهارت های عمومی و فنی مورد نیاز خوشه
- حلقه کارایی و بازار کار خوشه
- حلقه خدمات مالی و حسابداری
- حلقه خدمات بانکی و اعتباری

نقش دولت در نظام اجرایی زنجیره های ارزش محصولات کشاورزی

- نظارت بر عقد قراردادهای
- ایجاد قوانین و آیین نامه های زنجیره ارزش
- ایجاد زیر ساخت‌ها برای بهبود حلقه ها
- حمایت‌های مالی بر اساس مشارکت (Public-Private Farmer Partnership) PFPF
- کمک و حمایت‌های مالی برای بهبود فعالیت‌های پشتیبان
- صدور گواهینامه، ثبت برندها و استاندارد سازی کیفیت
- ایجاد پروتکل‌های بهداشتی در بسته بندی، توزیع و ضد عفونی محصولات
- ارائه مشوق های صادراتی
- کمک به برگزاری نمایشگاه های داخلی و خارجی و دفاتر فروش و نمایندگی ها

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه

زنجیره ارزش

فعالیت های اصلی شامل کدام زیر بخش هاست ؟

فعالیت های پشتیبانی شامل کدام زیر بخش هاست ؟

مقدمه

بیان مسئله

ضرورت و بینار

اهداف و سوالات
و بینار

مبانی نظری و
پیشینه

زنجیره ارزش

با تشکر از حُسن توجه شما

